

Wymagania edukacyjne z przedmiotu język polski dla ucznia klasy Vb

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- opanował technikę cichego i głośnego czytania, która pozwala mu na zrozumienie tekstu, wypowiada się w miarę poprawnie językowo i rzeczowo, co świadczy o zrozumieniu przez niego analizowanego zagadnienia,
- popełnia liczne błędy językowe, stylistyczne, logiczne i ortograficzne w wypowiedziach, pisemnych, ale nie przekreślają one wartości pracy i wysiłku, jaki włożył w ich napisanie,
- wykonuje zdania typowe, o niewielkim stopniu trudności
- rozróżnia części mowy; wskazuje podmiot, orzeczenie i określenia,
- odmienia rzeczownik i przymiotnik przez przypadki,
- odmienia czasownik przez osoby, liczby, czasy,
- odróżnia zdanie od równoważnika zdania, zdanie pojedyncze od złożonego,
- wyróżnia głoski, litery i sylaby w podanym wyrazie,
- poprawnie pisze wyrazy poznane na lekcjach ortografii, zna podstawowe zasady ortograficzne.

OCENA DOSTATECZNA

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz:

- opanował wiedzę i umiejętności zawarte w podstawie programowej dla klasy piątej,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych na ogół przestrzega zasad, poprawnościowych w zakresie budowy zdań i ortografii,
- potrafi sformułować wypowiedzi pisemne: opowiadanie odtwórcze, opowiadanie z dialogiem, opis przedmiotu, opis postaci literackiej i rzeczywistej, sprawozdanie, list, zaproszenie, ogłoszenie,
- umie zapisać dialog, poprawnie stosuje właściwe znaki interpunkcyjne,
- opanował technikę poprawnego czytania i doskonalą ją pod względem dykcji, intonacji, akcentowania,
- odnajduje w czytanim tekście fragmenty wskazujące na czas i miejsce akcji; poszukuje odpowiedzi na postawione pytania,
- opowiada o zdarzeniach tworzących akcję w utworze,
- tworzy bezokoliczniki od czasowników w formie osobowej i odwrotnie,
- rozróżnia czasowniki dokonane i niedokonane,
- nazywa przypadki i podaje pytania, na które odpowiadają,
- odmienia przez przypadki rzeczownik o typowej odmianie,
- rozpoznaje rzeczownik w roli podmiotu i określenia rzeczownika,
- odróżnia przyimek od innych części mowy, rozpoznaje czasownik w roli orzeczenia, wskazuje określania czasownika,
- odmienia przymiotnik przez przypadki,
- łączy przymiotnik z rzeczownikiem, określa ich formę,
- rozpoznaje w zdaniu liczebnik główny i porządkowy
- rozróżnia zdanie i równoważnik zdania, podaje przykłady typowe,
- wpisuje zdanie w podany wykres
- rozpoznaje zdanie złożone na podstawie liczby orzeczeń,
- z podanych zdań pojedynczych tworzy zdania złożone,
- dzieli wyraz na głoski, odróżnia samogłoski od spółgłosek, rozróżnia rodzaje głosek,
- dzieli wyrazy na sylaby.

OCENA DOBRA

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz:

- wypowiada się ustnie i pisemnie całkowicie poprawnie pod względem stylistyczno-językowym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym,
- posługuje się poprawnie formami wypowiedzi: opowiadanie odtwórcze, opowiadanie z dialogiem, opis przedmiotu, opis postaci literackiej i rzeczywistej, sprawozdanie, list, zaproszenie, ogłoszenie,
- opisuje postać, stosując porównania, przenośnie, epitety itp.
- charakteryzuje postać - zna kryteria charakterystyki,
- bezbłędnie układa plan ramowy i szczegółowy lektury oraz plan kompozycyjny własnej wypowiedzi, stosując równoważniki zdań,
- swobodnie analizuje treści tekstu, ocenia postępowanie i poglądy bohaterów,
- opowiada o zdarzeniach, biorąc pod uwagę różne punkty widzenia,
- odróżnia ujęcia metaforyczne od dosłownych,
- wskazuje motywy wędrówne w utworze,
- uczestnicząc w dyskusji, wyraża własny punkt widzenia w jasny i precyzyjny sposób; interpretuje opinie innych dyskutujących osób,
- świadomie korzysta z książki jako źródła wiedzy, samodzielnie sporządza notatki, posługuje się słownictwem charakterystycznym dla języka filmu, teatru, radia, analizuje utwór liryczny, dostrzega specyfikę języka poetyckiego,
- potrafi porównać cechy gatunkowe bajki i baśni, legendy, opowiadania i powieści,
- korzysta z poznanych słowników,
- wskazuje różnicę między formą osobową i nieosobową czasownika, między czasownikiem dokonany a niedokonany,
- zna i stosuje w praktyce zasady pisowni cząstki „by” z czasownikami,
- wskazuje podobieństwa oraz różnice między przymiotnikiem i przysłówkiem,
- podaje poprawne formy liczebników,
- klasyfikuje rodzaje wypowiedzi, podaje ich przykłady,
- wyróżnia w zdaniu związki wyrazowe,
- nazywa części zdania, wskazuje sposób ich wyrażania,
- z dużą swobodą posługuje się różnymi wypowiedziami złożonymi,
- wskazuje różnice pomiędzy samogłoską i spółgłoską,
- umie poprawnie akcentować.

OCENA BARDZO DOBRA

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz

- potrafi posługiwać się poznanymi formami wypowiedzi: opowiadanie twórcze i odtwórcze, opis wyglądu przedmiotu i postaci, dialog, list, kartka pocztowa, zaproszenie, życzenia, odmowa, przeprosiny, powitanie, przepis, ogłoszenie, zawiadomienie, podziękowanie, pamiętnik, notatka w postaci schematu,
- zachowuje trójdzelną kompozycję opowiadania,
- dba o prawidłowy układ graficzny wypowiedzi pisemnej – akapity,
- redaguje opowiadanie z dialogiem,
- formułuje morał wynikający z baśni,
- sporządza plan odtwórczy tekstu literackiego i kompozycyjny własnej wypowiedzi,
- nazywa cechy bohatera i przywołuje czyny, zachowania, które o tym świadczą,
- ma bogaty zasób słownictwa i umiejętnie się nim posługuje,
- posługuje się słownikiem ortograficznym,
- analizuje utwór poetycki, wskazując: epitety, porównania, wyrazy dźwiękonaśladowcze,

- uosobienia, kontrast, wersy, rymy, osobę mówiącą w wierszu,
- czyta płynnie nowy tekst,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować je samodzielnie, podejmuje próby interpretacji,
- biegle rozróżnia części mowy poznane w V klasie,
- wskazuje różnicę między osobową a nieosobową (bezokoliczniki) formą czasownika,
- biegle odmienia rzeczowniki przez przypadki i poprawnie stosuje je w zdaniach,
- odmienia przymiotniki i zauważa zależność form przymiotnika od określanego rzeczownika,
- dostrzega związki między przysłówkiem a czasownikiem,
- rozwija zdania pojedyncze nierozwinięte odpowiednio dobranymi określeniami,
- przekształca zdanie na równoważnik zdania i odwrotnie,
- rozpoznaje w tekście zdania pojedyncze i złożone,
- sprawnie odróżnia głoski od liter, spółgłoski od samogłosek,
- potrafi odróżnić zmiękczenie od samogłoski „i”,
- potrafi uzasadnić pisownię wyrazów z trudnością ortograficzną.

OCENA CELUJĄCA

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz:

- posługuje się zdobytymi wiadomościami i umiejętnościami zarówno w rozwiązywaniu problemów teoretycznych, jak i praktycznych ujętych w programie nauczania oraz wynikających z podstawy programowej;
- kreatywnie, samodzielnie rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania;
- tworzy bezbłędne wypowiedzi ustne i pisemne (pod względem treści, kompozycji, języka, ortografii, interpunkcji i układu graficznego) w następujących formach gatunkowych: opowiadanie twórcze i odtwórcze, opis wyglądu przedmiotu i postaci, dialog, list, kartka pocztowa, zaproszenie, życzenia, odmowa, przeprosiny, powitanie, przepis, ogłoszenie, zawiadomienie, podziękowanie, pamiętnik, notatka; ma bogaty zasób słownictwa i potrafi go zastosować w swoich wypowiedziach,
- jego wypowiedzi ustne, pisemne są bezbłędne, cechują się dojrzałością myślenia; nie powiela cudzych poglądów, potrafi krytycznie ustosunkować się do językowej, literackiej i kulturalnej rzeczywistości;
- biegle korzysta z poznanych słowników,
- podejmuje działalność literacką lub kulturalną w różnych formach szkolnych.

FORMY I SPOSOBY OCENIANIA

- Podstawą wystawienia ocen śródrocznych i rocznych są następujące formy sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów:
 - obserwacja pracy ucznia na lekcji: techniki czytania, poziomu rozumienia tekstu i poleceń, wypowiedziany się, praktycznej sprawności językowej, notowania, zaangażowania w samodzielną pracę,
 - odpowiedzi ustne,
 - prace pisemne: sprawdziany, testy, kartkówki, wypracowania klasowe, zadania aktywizujące na lekcji; dyktanda, prace redakcyjne,
 - praca w grupie,
 - recytacja, prezentacja ustna przygotowanego projektu.
- Obowiązkiem każdego ucznia jest prowadzenie zeszytu przedmiotowego.
- Kartkówki (mogą być niezapowiedziane) dotyczą jednego zagadnienia lub trzech ostatnich lekcji,
- Sprawdziany i wypracowania klasowe są zapowiedziane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem i zapisane w e-dzienniku.

- Uczniowie nieobecni w szkole mają obowiązek nadrobić zaległości (notatka w zeszycie oraz zadania rozwiązywane na lekcji).
- Uczniowie nieobecni w dniu sprawdzianu i/lub kartkówki mają obowiązek je napisać (ustalamy termin do 2 tyg. po powrocie po nieobecności).
- Każdą ocenę niedostateczną uczeń poprawia obowiązkowo, a inne oceny bieżące może poprawić przynajmniej jeden raz, o ile nauczyciel nie zdecyduje inaczej.
- Wszystkie oceny bieżące uczeń poprawia w terminie do dwóch tygodni od uzyskania tej oceny.
- Przy ustalaniu oceny śródrocznej i rocznej brane są pod uwagę wszystkie oceny w dzienniku oraz systematyczność i praca ucznia na lekcji.

Lektury w klasie 5 (kolejność omawiania ustala nauczyciel na początku roku szkolnego):

1. Ferenc Molnár, *Chłopcy z Placu Broni*;
2. Bolesław Prus, *Katarynka*;
3. Andrzej Maleszka, *„Magiczne drzewo. Czerwone krzesło*;
4. Jan Parandowski, *Przygody Odyseusza*.

Na każdą ocenę wymagane jest przeczytanie wszystkich lektur obowiązkowych przewidzianych do omówienia na lekcjach języka polskiego w klasie piątej.

Opracowała Paulina Biel